

**РАМКОВА ПРОГРАМА
за интегриране на компетентностния подход на представители
от бизнеса, преподаващи във висшите училища и
училищата от системата на средното образование**

Програмата е съставена в изпълнение на
НАЦИОНАЛНАТА ПРОГРАМА
„ДИГИТАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ“

АНОТАЦИЯ:

Програмата е насочена към специалисти, експерти, представители от бизнеса, преподаващи във висшите училища и училищата от системата на средното образование, с нагласи за усъвършенстване през целия си професионален път и преподаване на собствените опит и знание, както и повишаване на престижа на преподавателската професия сред специалистите, нямащи компетенции в тази област. Програма е с аспект усвояване, актуализиране и затвърдяване на методите на преподаване, иновативни подходи и съвременни платформи за обучение на ученици и студенти с умения и нагласи за учене в електронна среда.

1. ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА ОБУЧЕНИЕТО

Целта на обучението е да се привлекат, запознаят и обучават преподавателите, представители от практиката, за придобиване на специфични професионални знания, умения и компетентности, позволяващи им да упражняват преподавателска дейност или да водят практически занятия във висшите училища и училищата от системата на средното образование.

За постигане на тази цел трябва да бъдат решени следните **задачи**:

- Обучение на специалисти от бизнеса, преподаващи във висши училища и в училища от системата на средното образование за прилагане на ключови компетентности за учене през целия живот и на компетентностния подход в обучението на студенти и ученици.
- Обучение на специалисти от бизнеса, преподаващи във висши училища и в училища от системата на средното образование за прилагане на ключови компетентности за реализиране на процес на обучение на студенти и ученици.
- Обучение на специалисти от бизнеса, преподаващи във висши училища и в училища от системата на средното образование с оглед на дигиталната трансформация на образованието.
- Подготовка на представители на бизнеса, преподаващи във висши училища и в училища от системата на средното образование за прилагане на екипни взаимодействия в контекста на компетентностния и междудисциплинарния подход.

2. СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

№	Тема	Хорариум
1.	Въведение в обучението	1 ч.
2.	Прилагане на ключови компетентности за учене през целия живот при преподаване във висшите училища и в училищата от системата на средното образование	12 ч.
2.1.	Същност и основни характеристики на компетентностния подход.	2 ч.
2.2.	Компетентностни модели – видове, основни характеристики.	2 ч.
2.3.	Ключова компетентност „Езикова грамотност“ – същност, проявления, приложения в обучението на студенти и ученици.	1 ч.
2.4.	Ключова компетентност „Многоезикова компетентност“ – същност, проявления, приложения в обучението на студенти и ученици.	1 ч.
2.5.	Ключова компетентност „Личностна компетентност, социална компетентност и компетентност за придобиване на умения за учене“ – същност, проявления, приложения в обучението на студенти и ученици.	1 ч.
2.6.	Ключова компетентност „Гражданска компетентност“ - същност, проявления, приложения в обучението на студенти и ученици.	1 ч.
2.7.	Ключова компетентност „Математическа компетентност и компетентност в областта на точните науки, технологиите и инженерството“ - същност, проявления, приложения в обучението на студенти и ученици.	1 ч.
2.8.	Ключова компетентност „Цифрова компетентност“ - същност, проявления, приложения в обучението на студенти и ученици.	1 ч.
2.9.	Ключова компетентност „Предприемаческа компетентност“ - същност, проявления, приложения в обучението на студенти и ученици.	1 ч.
2.10.	Ключова компетентност „Компетентност за културна осведоменост и изява“ - същност, проявления, приложения в обучението на студенти и ученици.	1 ч.
3.	Ключови компетентности за преподавателска дейност във висшите училища и в училищата от системата на средното образование	30 ч.
3.1	Компетентност „Преподаване“.	16 ч.
3.1.1	Същност и специфика на преподаването.	2 ч.
3.1.2.	Видове учене. Стиллове на учене.	2 ч.
3.1.3.	Цели на обучението.	2 ч.
3.1.4.	Принципи на обучението.	2 ч.
3.1.5.	Методи на обучението.	4 ч.
3.1.6.	Стратегии и техники на преподаване.	2 ч.
3.1.7.	Форми на обучение.	2 ч.
3.2.	Компетентност „Оценяване на резултатите от обучението на студенти и ученици“.	2 ч.
3.3.	Компетентност „Дизайн на учебна документация“	2 ч.
3.4.	Обучение в електронна среда. Иновативни подходи и съвременни платформи за обучение на ученици и студенти. Дизайн на курс за електронно обучение.	3 ч.
3.5.	Компетентност „Взаимоотношения със студенти и ученици“.	2 ч.
3.6.	Компетентност „Взаимоотношения с преподавателската колегия във висшите училища и с други педагогически специалисти в училищата от системата на средното образование“.	1 ч.
3.7.	Компетентност „Взаимоотношения със семейната общност“.	1 ч.
3.8.	Компетентност „Лидерство“	1 ч.

3.9.	Компетентност „Работа в мултикултурна и приобщаваща среда“. Компетентност „Възпитателна работа“ в училищата в системата на средното образование.	2 ч.
4.	Практикуми	12 ч.
4.1.	Рефлексия върху собствения преподавателски опит с цел оптимизиране на процеса на обучение и постигане на по-висока негова ефективност.	2 ч.
4.2.	Практикум по изготвяне на учебна документация.	2 ч.
4.3.	Практикум по подготовка на лекция, семинарно занятие и/или урок при присъствено обучение.	3 ч.
4.4.	Практикум по подготовка на лекция, семинарно занятие и/или урок в електронна среда на обучение.	3 ч.
4.5.	Практикум по оценяване на резултатите от обучението /подготовка на тест, задание за самостоятелна работа, други методи за оценяване/.	2 ч.
5.	Приложение на компетентностите в екипната работа между преподавателите във висшите училища и училищата от системата на средното образование.	2 ч.
5.1.	Екипност в работата на преподавателите във висшите училища и училищата в системата на средното образование – същност, характеристики, приложения.	1 ч.
5.2.	Разработване на дизайн на учебното съдържание с избягване на повторения с други учебни дисциплини, включване на важни аспекти за подготовката на студентите и учениците, съгласуване с други преподаватели и учители, в т.ч. при прилагане на компетентностния и междудисциплинарния подход.	1 ч.
6.	Обобщение на работата по време на обучението. Инструкции за подготовка на финалната задача за самостоятелна подготовка.	1 ч.
7.	Представяне на изпълнените финални задачи и дискутиране на резултатите.	2 ч.
Общо часа:		60

3. ИНДИВИДУАЛНО ЗАДАНИЕ

В рамките на обучението ще се дават задания, свързани със съответната тематика, съобразени със спецификата на съдържанието на отделните модули.

В края на обучението ще бъде дадена финална задача за самостоятелна подготовка, която ще бъде представена в последните часове на обучението.

4. ПРЕПОРЪЧВАНА ЛИТЕРАТУРА

Основни източници:

4.1. Дончева, Ю. (2018) Успешна социализация и социална интеграция за всяко дете чрез формиране на ключови социални компетентности и (меки) умения. - Педагогика, №7.

4.2. Дончева, Ю. (2020) Алгоритъм за ефективен мениджмънт в процеса на приобщаващото образование. – Педагогика, № 1.

4.3. Измерения на компетентността. (2021) Сборник с доклади от международна научна конференция. УИ „Св. Климент Охридски“, С.

4.4. Компетентностен подход, МОН. – <https://www.mon.bg/bg/100770>.

4.5. Постановление №27 от 1 февруари 2021 г. за изменение и допълнение на Наредбата за държавните изисквания за придобиване на професионална квалификация „учител“, приета с Постановление №289 на Министерския съвет от 2016 г. (обн., ДВ, бр. 89 от 2016 г.; изм. и доп., бр. 105 от 2018 г.)

4.6. Препоръка на Съвета от 22 май 2018 година относно ключовите компетентности за учене през целия живот (текст от значение за ЕИП) (2018/С 189/01/. – [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=EN).

4.7. Чавдарова – Костова, С. Б. Господинов, В. Делибалтова (2018) Педагогика. УИ „Св. Климент Охридски“, С.

4.8. Чавдарова – Костова, С. (2022) Наръчник за прилагане на компетентностния подход в обучението на бъдещи учители. МОН.

4.9. Чавдарова – Костова, С. (2019) Приобщаващо образование. УИ „Св. Климент Охридски“, С.

По отделните тези могат да бъдат препоръчвани допълнително основни източници, съобразно конкретната проблематика.

5. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО

.....

6. СПИСЪК НА ПРЕПОДАВАТЕЛСКИЯ ЕКИП

.....

7. БРОЙ НА ПРЕПОДАВАТЕЛИТЕ, ВКЛЮЧЕНИ В ОБУЧЕНИЕТО

.....

8. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

Съставената програма за компетентностно ориентирано обучение е насочена към специалисти, експерти, представители от бизнеса, които ще придобият ключови знания, умения и професионални компетенции по дейности за интегриране на компетентностния подход в подготовката на студентите и учениците.

Придобитите знания и умения по време на обученията ще допринесат за актуализиране на методите на преподаване и на учебните програми, с цел адекватна подготовка и професионална реализация на учещите (студенти и ученици), както и за успешно кариерно развитие на преподавателите във висшите училища и училищата от системата на средното образование.

Последващи дейности:

- Организиране на семинари във висшите училища и училищата от системата на средното образование от участващите в обученията преподаватели, пред които да се представят резултатите от усвоеното по време на обучението.

- Актуализиране на учебни програми и учебни планове на базата на осъществени по време на обучението актуализации на учебни програми с оглед прилагане на компетентностния подход във висшите училища и училищата от системата на средното образование.

- Организиране на национална конференция, в рамките на която да бъдат представени резултати и добри практики от прилагане на компетентностния подход, ключовите компетентности от системата на висшето и средното образование.

9. Всеки преподавател, завършил успешно обучението по тази програма, получава сертификат

Преподавателите, преминали успешно обученията и получили съответния сертификат, ще организират семинар в съответното училище от системата на средното образование или висшето училище с осигурено присъствие на представител от МОН и/или лектор от обучаващия екип.

ЗАБЕЛЕЖКА:

Тази програма е рамкова. Съгласно общоприетата практика, при необходимост и по целесъобразност, в нея могат да бъдат направени определени допълнения и / или корекции.

В зависимост от това дали обучаемите преподават във висши училища или училища от системата на средното образование, учебното съдържание ще бъде адаптирано към потребностите на съответната група.

Програмата е съставена от:

1. проф. д.н. Юлия Дончева
2. проф. д-р Динко Господинов
3. доц. д-р Маргарита Тенева

Консултант: проф. д.н. Сийка Чавдарова – Костова

Рецензенти:

1. проф. д-р Даниела Йорданова
2. проф. д-р Чавдар Сотиров